

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หลังการรัฐประหาร ปี พ.ศ.2549 – 2553 ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

- 3.1 สถานที่ดำเนินการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 วิธีการศึกษา
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

3.1 สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัย ณ จังหวัดเชียงใหม่ เหตุผลที่เลือกศึกษาจังหวัดเชียงใหม่คือ เป็นเมืองขนาดใหญ่ซึ่งมีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมมายาวนาน และมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง รองจากจังหวัดกรุงเทพมหานครฯ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 12 คน ข้าราชการสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทยที่ทำงานใน 3 อำเภอ คือ 1. อำเภอสันทราย 2. อำเภอแมริ่ม 3. อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 7 คน นักวิชาการด้านการเมืองและการปกครอง จำนวน 2 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 1) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 12 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)
- 2) ข้าราชการสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เช่น ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ จำนวน 7 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

3) นักวิชาการด้านการเมืองและการปกครอง จำนวน 2 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling)

3.3 วิธีการศึกษา

3.3.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary research) ศึกษากฎหมาย ระเบียบ กฎกระทรวงและหนังสือราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ตำรา คู่มือการปฏิบัติราชการและเอกสารที่กำหนดแนวปฏิบัติต่างๆของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อใช้เป็นกรอบเบื้องต้นในการศึกษาและประเมินถึงบทบาทหน้าที่อย่างเป็นทางการตามที่ปรากฏในเอกสารของทางราชการว่ามีขอบข่ายกว้างขวางเพียงตลอดจนมีเงื่อนไขแวดล้อมการแสดงบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านในลักษณะใดบ้าง

3.3.2 การใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นการ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) ศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน หลังการรัฐประหาร ปี พ.ศ.2549 – 2553 จากกลุ่มตัวอย่าง

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้ จะใช้ระเบียบวิธีวิจัย 2 วิธีการผสมผสาน เกื้อกูลและสนับสนุนกัน ได้แก่

3.4.1 วิธีการวิจัยเอกสาร

วิธีการวิจัยเอกสารนี้ เป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาและวิเคราะห์เอกสารงานเขียนต่างๆ ทั้งที่เป็นตัวบทกฎหมาย งานวิจัย หนังสือ วิทยานิพนธ์ บทความ วารสาร สิ่งพิมพ์ รวมทั้งสิ่งพิมพ์ อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มาจากเว็บไซต์ต่างๆ ทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ

3.4.2 วิธีการสัมภาษณ์

วิธีการวิจัยในส่วนนี้ ใช้การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลและปฏิบัติงานร่วมกับกำนันผู้ใหญ่บ้าน โดยตรงซึ่งเป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล ประกอบด้วย ปลัดจังหวัดเชียงใหม่ 1 คน นายอำเภอ 3 คน ปลัดอำเภอ 3 คน กำนัน 3 คน ผู้ใหญ่บ้าน 9 คน รวมทั้งนักวิชาการด้านการเมืองและการปกครอง 2 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นสภาพทั่วไป ลักษณะของบทบาท อำนาจหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติงานจริงและข้อคิดเห็นต่างๆ โดยการเลือกจะใช้วิธีการสุ่มเพื่อการสัมภาษณ์แบบรายคน การสุ่มตัวอย่างทำได้ 2 วิธีคือ

1. การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ข้าราชการสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่ทำงานใน 3 อำเภอคือ 1. อำเภอสนทราย 2. อำเภอแมริม 3. อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ นักวิชาการด้านการเมืองและการปกครอง รวม 9 คน

2. การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อใช้สุ่มเลือกกำนัน 3 คน จากทั้งหมด 33 ตำบล และผู้ใหญ่บ้าน 9 คน จากทั้งหมด 308 หมู่บ้าน

โดยคุณสมบัติของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่จะทำการสัมภาษณ์นั้นจะพิจารณาจาก การได้รับรางวัลแทนทองคำ การยกย่องเชิดชู ประวัติการทำงาน อายุการปฏิบัติงาน ส่วนนักวิชาการด้านการเมืองและการปกครองจะพิจารณาจาก ผลงานด้านการวิจัย ประสบการณ์ด้านการสอน ตำแหน่งทางวิชาการ

ผู้วิจัยลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลใช้ประเด็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามและความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง โดยประเด็นคำถามดังกล่าวนี้ประกอบด้วยคำถามจำนวน 7 ข้อดังนี้

1. บทบาทและภารกิจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านที่ต้องรับผิดชอบมีอะไรบ้าง
2. การให้ประเมินภารกิจหน้าที่ที่กำนันผู้ใหญ่บ้านรับผิดชอบ โดยเรียงลำดับความสำคัญ
3. หลังการรัฐประหารปีพ.ศ.2549-2553 มีผลกระทบต่อบทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ อย่างไร
4. สักดิ์ศรีของกำนันผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบันลดลงหรือไม่
5. วาระการดำรงตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร
6. กำนันผู้ใหญ่บ้านยังมีความจำเป็นอยู่หรือไม่ หากในอนาคตพื้นที่ที่กำนันผู้ใหญ่บ้านรับผิดชอบมีความเจริญกลายเป็นเมือง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยประมวลความคิดเป็นของกลุ่มตัวอย่างที่ได้มา เพื่อให้ได้ความคิดเห็นสอดคล้องและแตกต่างกันของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนและแต่ละข้อ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ตอบคำถามในการวิจัยต่อไป เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการศึกษามากที่สุด

3.6 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2553 ถึง เดือนเมษายน 2554